

Station Zuid en leeskilometers

Hoe meer tijd er is voor lezen, hoe meer leeskilometers er worden gemaakt en hoe meer de vaardigheid toeneemt. Dat is een uitkomst van verschillende onderzoeken¹ naar de relatie tussen leestijd en leesvaardigheid.

In onderzoek naar de relatie tussen onderwijstijd en leerresultaten² is bovendien aangetoond dat het verband tussen de hoeveelheid leestijd en de leesresultaten één van de verbanden is die het sterkst samenhang vertoont.

Dat lijkt er op te duiden dat naarmate je een kind meer teksten laat lezen, ook de technische leesvaardigheid groeit en het kind dus een betere lezer wordt. Dit is echter niet zonder meer het geval. De keuze in het aanbod van teksten is bepalend voor de mate waarin de leeskilometers effectief worden afgelegd. De juiste tekst op het juiste moment zorgt voor het hoogste rendement en dus het meest optimale resultaat.

Effectief leeskilometers maken

Om effectief leeskilometers te maken, moet op het volgende worden gelet:

- 1 De tekst of het boek moet aansluiten bij de belevingswereld en interesse van het kind.
- 2 De tekst moet aansluiten bij de technische leesvaardigheid van het kind.
- 3 Het kind moet ondersteuning krijgen bij de beheersing van leesmoelijkheden.

Aansluiten bij de belevingswereld en interesse van het kind

Niet alleen een rijke leesomgeving met een aanbod van verschillende soorten en genres boeken is belangrijk, ook de rol die de leerkracht speelt bij het helpen vinden van een geschikt boek is belangrijk. Ga in gesprek met het kind. Achterhaal waar zijn interesses liggen, help hem bij het maken van een keuze en praat samen over het boek. Als na het lezen van een paar hoofdstukken blijkt, dat het geen goede keuze was, kan het kind het boek gerust weggelaten. Ga dan samen op zoek naar een boek dat wél geschikt is, want niets is zo demotiverend als het lezen van een boek dat je niet leuk vindt. Laat het kind wel motiveren waarom dat boek niet leuk was. Dat helpt het zoeken naar een boek dat beter aansluit.

Aansluiten bij de technische leesvaardigheid van het kind

Sluit een gekozen boek niet aan bij het leesniveau van het kind, dan kan dat leiden tot demotivatie, of het lukt het kind niet om tot een goed leestempo te komen. Dit kan uiteindelijk leiden tot stagnatie in ontwikkeling van de technische leesvaardigheid.

- Een tekst of boek onder het leesniveau biedt soms te weinig uitdaging en diepgang. Dit kan leiden tot desinteresse en demotivatie.

¹ Christenson, Ysseldyke & Thurlow, 1989; Slavin, 1994; Good & Brophy, 2000

² Cox & Guthry, 2001

- In een tekst of boek boven het leesniveau kan het kind struikelen over lastige woorden. Het komt daarmee niet tot een goed leestempo en tot begrip. Ook dit kan leiden tot demotivatie. Soms is de motivatie om een boek ver boven het leesniveau te willen lezen zo groot, dat dit niet moet worden weggenomen. Lees dan samen met het kind. Moeilijke woorden zijn dan geen obstakels en het kind krijgt de essentie van het verhaal mee.

Ondersteuning bij beheersing van leesmoeilijkheden

Niet alleen de keuze van een passend boek is van belang, ook ondersteuning bij het beheersen van leesmoeilijkheden. Zeker voor de minder sterke lezers. Voor de meeste kinderen zorgen instructie en oefening op leesmoeilijkheid juist voor versnelling en het efficiënter en effectiever afleggen van leeskilometers. Vergelijk het met de motor die niet alleen brandstof (in dit geval een passend boek), maar ook olie (hier instructie en oefening) nodig heeft om soepel kilometers af te leggen.

Station Zuid en het maken van effectieve leeskilometers

Naast de hierboven geschetste voorbereiding op het maken van de leeskilometers is het dus belangrijk om een kind te stimuleren om veel te lezen door samen een passend boek te kiezen. Dat draagt bij aan de ontwikkeling van een persoonlijke leessaak en een positieve leesattitude. Daarom zijn in *Station Zuid* technisch lezen en leesbevordering verenigd. De leerlijn technisch en vloeiend lezen geeft kinderen de technische vaardigheden om verhalende en informatieve teksten te kunnen lezen. De leerlijn leesbevordering ondersteunt u als leerkracht om kinderen in contact te laten komen met verschillende soorten boeken en genres. Dit helpt u om ze tot de juiste keuze te laten komen en hun interesse en zin in lezen te stimuleren. De twee pijlers van de methode, technisch lezen en leesbevordering, versterken elkaar. Als kinderen meer lezen gaan ze vanzelf beter lezen en krijgen ze meer plezier in het lezen. En andersom: als kinderen beter gaan lezen, lezen ze met meer plezier en gaan ze meer lezen.

Praktische tips voor het maken van leeskilometers

1. Tips voor de zwakke lezers:

- ✓ Stem de keuze van het boek af op het niveau van het kind. Laat een zwakke lezer niet onder zijn niveau, maar ook niet boven zijn niveau lezen.
- ✓ Laat zwakke lezers de tekst in de roetsjboeken van *Station Zuid* lezen. Deze teksten sluiten naadloos aan op de in de lessen aangeboden leesmoeilijkheden.
- ✓ Laat zwakke lezers ook de teksten van de herhalingslessen lezen. Die teksten hebben ze nog niet gelezen en ze sluiten naadloos aan op het lesdoel. De leesboeken van *Station Zuid* bevatten in tegenstelling tot andere AVI-boeken geen woorden met leesmoeilijkheden waarop nog geen instructie en oefening heeft plaatsgevonden. Daarmee is de kans dat kinderen over een woord struikelen kleiner en komen de kinderen sneller tot een goed leestempo en begrip.
- ✓ U kunt zwakke lezers ook de teksten uit het leesboek laten lezen in de meeleesmodule, die is opgenomen in de oefensoftware van *Station Zuid*. De teksten kunnen in verschillende tempo's worden voorgelezen en de kinderen kunnen de teksten dan meelesen.
- ✓ Laat de kinderen herhaald teksten uit het leesboek lezen. Herhaald lezen leidt tot leestempo en begrip.

2. Tips voor alle lezers:

- ✓ Op Mijn Malmberg staat een overzicht van alle leesboeken (van groep 4 t/m 8) die in de leesbevorderingslessen van *Station Zuid* worden behandeld. Deze verschillende soorten en genres boeken zijn met zorg gekozen en sluiten aan op de belevingswereld van kinderen in de verschillende jaargroepen. Ze vormen een welkome aanvulling op het aanbod van de boeken in de schoolbibliotheek. Wordt tijdens de wekelijkse leesbevorderingsles de interesse voor een bepaald boek of genre gewekt, dan kan het kind direct verwezen worden naar de (school)bibliotheek.
- ✓ In de leesbevorderingslessen is het laatste kwartier van de les gereserveerd voor stillezen. De kinderen kunnen hier – gestimuleerd vanuit de les – een start maken met het maken van leeskilometers.
- ✓ Aan het einde van een leesbevorderingsles noteren de kinderen altijd achter in hun werkboek wat ze willen ‘meenemen’ uit de les. Bijvoorbeeld welk boek, welke auteur of welk genre hen aansprak. Dit ingevulde logboekje helpt hen bij het maken van hun keuze. Ze kunnen het werkboek mee naar huis nemen en het thuis nog een keer doornemen.